

Дороги, які ми вибираємо

О. Генрі

За двадцять миль на захід від Таксона "Вечірній експрес" зупинився біля водокачки набрати води. Окрім потрібної для паровоза води, цей славнозвісний експрес прихопив і ще дещо не дуже корисне для себе.

Поки кочегар відчіплював шланг, Боб Тидбол, Акула Додсон та на чверть індіанець з племені кріків, якого звали Джон Великий Пес, вилізли на паровоз і показали машиністові три круглі дірки на кінцях стволів своїх кишенькових гармат. Ці дірки і їхні можливості справили на машиніста таке сильне враження, що він негайно підняв руки догори, як це роблять вигукуючи: "Та ви що!", "Не може бути!"

На рішучу й чітку команду Акули Додсона, який був командиром атакуючих сил, машиніст зійшов на землю й відчепив паровоз і тендер. Після цього Джон Великий Пес видерся на купу вугілля, грайливо спрямував на машиніста й кочегара два револьвери і запропонував їм відвести паровоз на п'ятдесят ярдів від состава й чекати там подальших розпоряджень.

Акула Додсон з Бобом Тидболом, зневажливо відмовившись пропускати крізь решето таку бідну на золото породу, як пасажери, кинулися до багатих покладів поштового вагона. Провідника вони захопили зненацька — той був певен, що "Вечірній експрес" не набере нічого гіршого й небезпечнішого, ніж aqua puro[1]'. Поки Боб руків'ям свого шестизарядного кольта вибивав цю помилкову думку з голови провідника, Акула Додсон, не гаючи часу, підкладав під сейф у поштовому вагоні чималенький заряд динаміту.

Сейф вибухнув на суму тридцять тисяч доларів золотом і кредитками. Пасажири подекуди висовувалися з вікон, щоб подивитися, де це гримить грім і звідки насувається грозова хмара. Кондуктор смикнув за вірьовку дзвінка, вона подалася за рукою, не вчинивши ніякого опору. Акула Додсон і Боб Тидбол, запхавши здобич у міцну брезентову торбу, вистрибнули з поштового вагона на землю і, спотикаючись у своїх чоботях на високих підборах, незграбно побігли до паровоза.

Машиніст, похмурий і злий, проте досить розумний, підкоряючись їхньому наказу, швидко погнав паровоз геть від непорушного состава. Але ще до цього провідник поштового вагона, очунявши від застосованого до нього Бобом Тидболом засобу для додержання нейтралітету, вискочив на насип з вінчестером у руках і взяв участь у цій грі. Містер Джон Великий Пес, сидячи на тендері з вугіллям, ненароком зробив помилковий хід, підставивши себе під кулю, і провідник вдарив його козиром. З кулею між лопаток метис — лицар з великої дороги — гепнувся додолу, збільшивши в такий спосіб частку здобичі кожного із своїх партнерів на одну шосту.

За дві милі від водокачки машиністу наказали зупинитися. Грабіжники зухвало помахали йому на прощання рукою і, стрімголов скотившись з насипу, зникли в густих заростях, що тяглися вздовж залізниці. Через п'ять хвилин, продершись крізь хащі

чапареля, вони дісталися до лісу, там до нижніх гілок високих дерев було прив'язано троє коней. Один з них чекав Джона Великого Пса, якому вже ніколи не судилося їздити на ньому ні вдень, ні вночі. Знявши з цього коня сідло й вуздечку, грабіжники відпустили його на волю. А на тих двох вони посідали самі, перекинувши торбу через луку сідла, і швидко, але обережно поскакали спочатку лісом, потім дикою пустельною ущелиною. Тут кінь, яким їхав Боб Тидбол, послизнувся на вкритому мохом камені і зламав передню ногу. Грабіжники негайно пристрелили його й сіли порадитись, як їм бути далі. Проскакавши звивисту й заплутану дорогу, вони поки що перебували в безпеці. Від найшвидшої погоні їх відділяло багато миль і годин. Кінь Акули Додсона з вуздечкою на шиї, тягнучи по землі вірвовку і поводячи боками, вдячно скуб траву на березі струмка. Боб Тидбол розв'язав торбу і, по-дитячому радісно сміючись, вигріб з неї обома руками акуратно заклеєні пачки кредиток і торбинку із золотими монетами.

— Слухай, старий розбійнику,— весело звернувся він до Акули Додсона,— ти правильно сказав, що діло вдасться. Щодо грошей, то ти в Арізоні хоч кого переплюнеш.

— Що ж нам робити з конем для тебе, Бобе? Довго сидіти тут нам не можна. Ще й не світатиме, як на наш слід нападуть.

— Ну, доведеться твоєму скакуну поки що везти нас двох,— відповів життєрадісний Боб.— А там прилучимо до нашого товариства першу ж коняку, яка попадеться. Хай йому всячина, добрячий улов, га? Якщо вірити позначкам на цих пачках, то тут тридцять тисяч доларів — по п'ятнадцять тисяч на ніс!

— Це менше, ніж я сподівався,— мовив Акула Додсон, легенько підштовхуючи носком чобота пачки грошей. І перевів замислений погляд на мокрі боки свого стомленого коня.

— Старий Болівар геть стомився,— повільно мовив.— Шкода, що твій гнідий поламав ногу.

— Ще б не шкода,— щиросердно погодився Боб,— але нічого не вдієш. Болівар у тебе як грім — він доставить нас туди, де ми зможемо добути свіжих коней, для нього це іграшки. Хай йому чорт. Акуло, це ж просто сміх, та й годі — ти приїхав із Сходу й даєш нам, хлопцям із Заходу, теж не в тім'я битим, сто очок наперед. З якого ти штату?

— З штату Нью-Йорк,— відповів Акула Додсон, сідаючи на валун і кусаючи якусь галузку.— Я народився на фермі в окрузі Олстер. В сімнадцять років утік з дому. На Захід я попав випадково. Ішов по дорозі з клунком, де був мій одяг, хотів потрапити в Нью-Йорк. Думав, прийду туди й почну гребти гроші. Я завжди вважав, що здатний на це. Якось надвечір дійшов до роздоріжжя і не знаю, куди йти. З півгодини думав, у який бік податись, а тоді повернув ліворуч. Коли споночіло, я догнав табір мандрівних циркачів-ковбоїв — вони давали вистави в різних містечках — і рушив з ними на Захід. Я часто питаю себе, що було б, якби я повернув в інший бік, якби вибрав іншу дорогу.

— О, було б, певно, те саме,— відгукнувся Боб Тидбол, радіє нагоді пофілософствувати.— Річ не в дорогах, які ми вибираємо, головне в тій суті, що всередині у нас і примушує повертати чи сюди, чи туди.

Акула Додсон підвівся і прихилився до дерева.

— Мені страшенно шкода, що твій гнідий покалічив ногу,— майже розчулено повторив він.

— Мені теж,— погодився Боб,— бо першокласна була коняка. Ну та нічого, Болівар ще ого-го як нас вивезе. Мабуть, нам треба рушати далі, Акуло. Ось я зберу всі гроші й подамося в гори.

Боб Тидбол склав здобич у торбу й міцно зав'язав її мотузкою. А коли підвів очі, то перше, що йому впало в око, було, дуло сорокап'ятикаліберного кольта Акули Додсона, з якого той твердою рукою цілився в нього.

— Облиш ці жарти,— сказав Боб, шкірячи в посмішці зуби.— Нам треба рушати в дорогу.

— Сиди тихо,— звелів Акула.— Нікуди ти звідси не рушиш, Бобе. Мені дуже прикро казати тобі це, але шанс є тільки для одного з нас. Болівар зовсім стомився, двох йому не вивезти.

— Ми з тобою були товаришами аж три роки, Акуло Додсон,— спокійно мовив Боб.— Не раз ризикували життям. Я завжди поводився з тобою чесно, мав тебе за людину. Мені доводилось чути про тебе деякі дивні речі, ніби ти застрелив кількох чоловік за подібних обставин, але не вірив. Ну, якщо ти трохи зі мною пожартував, Акуло, то сховай свою гармату, сідаймо на Болівара — й гайда звідси. А якщо намірився стріляти, то стріляй, чорна твоя душа, тарантулове поріддя!

На обличчя Акули Додсона лягла глибока зажура.

— Ти навіть не уявляєш, Бобе,— зітхнув він,— як погано я себе почуваю від того, що твій гнідий поламав ногу.

— Вираз його обличчя враз змінився — на ньому проглянули холодна лютя і невблаганна жадність. Душа цього чоловіка визирнула на мить на поверхню, як визирав часом лихе обличчя з вікна поважного дому.

Бобу Тидболу таки не судилося рушити далі. Сорокап'ятикаліберний кольт у руці його зрадливого друга оглушливо вистрілив, сповнивши гуркотом ущелину, і стіни її відгукнулись обуреною луною. А Болівар, мимовільний співучасник злочину, швидко поніс геть останнього з бандитської зграї, що пограбувала "Вечірній експрес". Коневі не довелося напружувати сили, щоб везти подвійний вантаж.

Але в той час, як Акула Додсон скакав уперед, дерева перед ним почали ніби розпливатися, револьвер у правій руці перетворився на вигнуте бильце крісла червоного дерева, сидло стало якесь м'яке, і, розплющивши очі, він побачив, що ноги його не впираються в стремена, а спокійнісінько спочивають край дубового письмового столу.

Отож я й кажу вам, що Додсон, глава маклерської контори "Додсон і Деклер" на Уолл-стріт, розплющив очі. Пібоді, довірений секретар, стояв біля його крісла, не наважуючись заговорити. Внизу чути було приглушений гуркіт коліс, заспокійливо хурчав електричний вентилятор.

— Гм! Пібоді,— сказав Додсон, моргаючи.— Я, здається, заснув. І бачив дивний сон.

В чому річ? Пібоді?

— Містер Уїльямс із компанії "Тресі й Уїльямс" жде прийому, сер. Він прийшов розрахуватися за акції Ікс, Ігрек, Зет. Він з ними погорів, якщо пам'ятаєте, сер.

— Так, пам'ятаю. Який у них сьогодні курс, Пібоді?

— Один долар вісімдесят п'ять центів, сер.

— Отож і нехай платить по такій ціні.

— Пробачте, сер,— досить боязко сказав Пібоді,— що я вам набридаю, але я говорив з Уїльямсом. Він ваш давній друг, містере Додсон, а ви практично скупили всі акції цієї компанії. Я подумав, що ви могли б, тобто я подумав, що ви, мабуть, не пам'ятаєте, що він продав вам ці акції по дев'яносто вісім центів. Якщо йому доведеться платити по сьогоднішньому курсу, то він втратить усе до останнього centa.

Вираз Додсоного обличчя враз змінився — на ньому проглянула холодна лють і невблаганна жадність. Душа цього чоловіка визирнула на мить на поверхню, як визирає часом лихе обличчя з вікна поважного дому.

— Нехай платить по долару вісімдесят п'ять,— відказав Додсон.— Боліварові не вивезти двох.

[1] Чиста вода (лат.).